Ὁμιλία
τῆς Α. Θ. Παναγιότητος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν
Παναγίας Σουμελᾶ Τραπεζοῦντος
(15 Αὐγούστου 2012)

* * *

Ἱερώτατοι ἀδελφοί,

Ἐντιμότατοι κύριοι Γενικοὶ Πρόξενοι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Γεωργίας,

Εὐλογημένα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας!

Δεκαπενταύγουστος!... Πάνδημος Θεομητορικὴ πανήγυρις!... Συναγερμὸς γῆς καὶ οὐρανοῦ!.. Ἡ Παναγία. Παραδίδει τὸ πνεῦμα στὰ πανάγια χέρια τοῦ Υἱοῦ της καὶ ἐμπιστεύεται τὸ χοϊκὸν σῶμα Της εἰς τὸ οἰκεῖον χῶμα τῆς Γεθσημανῆ. Καταπαύσεως ἡμέρα δι' Ἐκείνην ποὺ ἐβάστασεν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι τὸ μοναδικὸν βάρος τῆς Θεογονίας, τὴν εὐθύνην τῆς συνεργασίας τοῦ κτίσματος μὲ τὸν Κτίστην διὰ τὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Ἀναπαύσεως ἡμέρα δι' Ἐκείνην ποὺ ἐχάρισε τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν χαρὰν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Τελειώσεως ἡμέρα δι' Ἐκείνην ποὺ μᾶς ἄνοιξε τὴν ὁδὸν τῆς ἐν Χριστῷ τῷ Υἱῷ Της τελειώσεως. Διαβάσεως ἡμέρα «ἐκ θανάτου πρὸς ζωὴν καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν», Ἐκείνης ποὺ ἔκαμεν οὐρανὸν τὴν γῆν διὰ τοῦ ἀχράντου τόκου Της καὶ ἐγένετο «γέφυρα μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν». Πάσχα ἱερὸν καὶ ἅγιον δι' Ἐκείνην ποὺ ἔπιε μέχρι τελευταίας ρανίδος τὸ ποτήριον τοῦ Πάθους, τοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ τριημέρου θανάτου τοῦ Υἱοῦ Της καὶ διῆλθε τὴν καρδίαν Της ρομφαία, ἀλλὰ καὶ πρώτη κατόπιν ἐδέχθη τὸν εἰρηναῖον καὶ χαροποιὸν τοῦ Ἀναστάντος ἀσπασμὸν καὶ πρώτη ἐφωτίσθη ἀπὸ τὸ ἀπρόσιτον φῶς τῆς Ἀναστάσεως!

Καμπάνες μεγαλόφωνες εἰς ὅλον τὸν κόσμον δονοῦν τοὺς αἰθέρας καὶ συνεγείρουν τοὺς πιστοὺς εἰς πανήγυριν δημοτελῆ, καὶ εὐφροσύνην ἑόρτιον!

Εἰς τὸν ἱερὸν συναγερμὸν ποὺ κηρύσσουν μὲ ἕνα στόμα οἱ θεῖοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας χάριν τῆς μεγαλυτέρας τῶν Θεομητορικῶν ἑορτῶν ὑπακούοντες καὶ ἡμεῖς, ἐβαδίσαμε μακρὰν ὁδὸν διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸν Πόντον, «σῆ Παναΐας Σουμελᾶς ἐδῶ τὸ μοναστήριν, πρῶτον σὴν πίστιν, σὴν χαράν, σὸν πόνον τῆ πατρίδας», ὅπου μυστικῶς ἤδη ἀκούομεν μὲ τὰς ἀκοὰς τῆς ψυχῆς «νὰ κρούγνε χίλια σήμαντρα καὶ μύρια καμπάνας», πρὸς δοξολογίαν καὶ αἴνεσιν τῆς Μεγάλης Κυρίας τοῦ Πόντου καὶ ὅλης τῆς Ὀρθοδοξίας, τῆς Βασιλίσσης τῶν οὐρανῶν καὶ τοῦ κόσμου παντός. Περάσαμε «τῆ Παναΐας τὸ ποτάμ» καὶ ἀνεβήκαμε διὰ τρίτην φορὰν ἐφέτος εἰς τὶς κορυφογραμμὲς τῆς ὀρεινῆς καὶ δασώδους Ματσούκας, εἰς τὸ ἐπιβλητικὸ καὶ ὑποβλητικὸ φυσικὸ περιβάλλον τοῦ Ὄρους Μελᾶ, ἐδῶ «ψηλὰ σὰ ἐπουράνια», ταπεινοὶ προσκυνηταὶ τοῦ σιωπηλοῦ Θεομητορικοῦ τούτου Σεμνείου. Ἤλθαμε εἰρηνικοὶ καὶ φιλικοὶ πρὸς πάντας, ὅπως ἁρμόζει εἰς ἀληθινὰ τέκνα τῆς Θεοτόκου. Ἤλθαμε σκιρτῶντες ἀπὸ συγκίνησιν καὶ χαρὰν ὡς ἐπισκεπτόμενοι τόπον ἱερὸν καὶ ἅγιον, τὸν ὁποῖον ἐσέμνυνεν ἡ ἀρετή, ἡ πίστις, καὶ ἡ πρὸς τὴν Τρανέσσα Παναΐαν εὐλάβεια τῶν πατέρων μας, ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας. Τόπον πλήρη χάριτος καὶ εὐλογίας, ὅπου εὕρισκεν ἀνάπαυσιν καὶ παρηγορίαν ἡ ψυχὴ τοῦ πιστοῦ ποὺ κατέφθανε δεόμενος: «Συμέλα Παναΐα μ', ποίσον τὸ θάμα Σ', Χριστέ μ', δεῖξον τὴν δύναμίν Σ'»! Καὶ γνωρίζομεν ὅτι πράγματι ἡ μεγαλοδύναμος Σουμελιώτισσα ὑπήκουε προθύμως εἰς τὰς δεήσεις τῶν πονεμένων, καὶ ἦτο τὸ Μοναστήρι Της πάντοτε τόπος θαυμάτων καὶ σημείων ὑπερφυῶν! Ἤλθαμε διὰ νὰ Τὴν δοξάσωμεν εἰς τὴν ἔνδοξον Κοίμησίν Της καὶ νὰ Τῆς ἀφιερώσωμεν τὰ πλέον εὐώδη ἄνθη τῆς εὐλαβείας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μας. Ἤλθαμε διὰ νὰ προσευχηθοῦμε εἰς τὸν σεβάσμιον τοῦτον οἶκον Της διὰ τὴν σωτηρίαν μας, διὰ τὴν ὑγιείαν μας, διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου, διὰ τὴν φιλικὴν συνύπαρξιν τῶν ἀνθρώπων, διὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ τόπου καὶ διὰ κάθε καλὸν καὶ εὔφημον ἀνθρώπινον αἴτημα. Ἤλθαμε διὰ νὰ μνημονεύσωμεν τοὺς μακαρίους κτίτορας καὶ τοὺς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἀδελφοὺς τῆς Μονῆς, διὰ νὰ ἀνάψωμεν ἕνα κερὶ ἀγάπης καὶ μνήμης δι' ὅλους τοὺς προαπελθόντας Ποντίους, καὶ ἐκείνους ποὺ ἀπέθανον μακρὰν τῆς γλυκυτάτης πατρίδος των καὶ ἐκείνους ποὺ ἀπεβίωσαν ἐδῶ: «Ἀποθαμμὲν θὰ ἀπομέν᾽ ἀδὰ ὅπου ἐτάφαν, χιλιάδες χρόνια φύλακες καὶ μέρες μυριάδες». Ἤλθαμε νὰ κάνουμε ἕνα ταξίδι εἰς τὸν χρόνον καὶ τὴν ἱστορίαν. Ἤλθαμε διὰ τὸ σημερινὸ μεγάλο παναΐρ τῆς Ἀθωνιώτισσας – Σουμελιώτισσας.

Εὐσεβεῖς συμπανηγυρισταί!

Ἂς ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἑορτῆς, ἡ ὁποία μᾶς ἔφερεν ἐδῶ εἰς Ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἅγιον, μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς! Ἂς σιγήσῃ κάθε βέβηλος φωνή! Ἂς παύσῃ κάθε ἁμαρτωλὴ παραχορδία! Ἂς σταματήσῃ κάθε ματαιόσπουδος κίνησις! «Σχολάσατε καὶ γνῶτε» οἱ πάντες, τῆς μακαρίας Παρθένου τὴν ἔνδοξον ἀναχώρησιν! Ἀνοίξατε τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς καὶ τὰ ὦτα τῆς καρδίας διὰ τῆς πίστεως, προκειμένου νὰ λάβετε αἴσθησιν τοῦ μεγαλείου τῆς Παναγίας! Ἡ δόξα Αὐτῆς, πάντοτε «εὐκλεής, θεοφεγγέσιν ἐκλάμπουσα χάρισι», σήμερον, εἰς τὴν Κοίμησίν Της, κορυφοῦται ἀπείρως· θαμβώνει τὸν ἥλιον! Διάχρυσον καὶ θεαυγὲς τὸ Θεοδόχον σῶμα, καταστόλιστον μὲ τὸ σύνολον τῆς ἀνθρωπίνης ἀρετῆς, παραδίδεται ἐπισήμως πάντιμον, μαζὶ μὲ τὴν ἁγίαν καὶ ἀξιόθεον ψυχὴν τῆς Μαριάμ, εἰς τὸν ἐπιθυμήσαντα τοῦ κάλλους Της Βασιλέα τῶν ὅλων. Εἶναι ἀληθὲς καὶ ἀναντίρρητον ὅτι «νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὅροι» εἰς τὴν μοναδικὴν περίπτωσιν τῆς Παναγίας. «Παρθενεύει γὰρ τόκος καὶ ζωὴν προμνηστεύεται θάνατος».

Σήμαντρα γλυκύλαλα συναθροίζουν ἤδη τὸν θεόφρονα λαὸν εἰς σύναξιν λειτουργικήν, καὶ κοινωνίαν χάριτος καὶ εὐλογίας Θεομητορικῆς, εἰς κάθε γωνίαν τῆς γῆς! Ἄνθρωποι καὶ Ἄγγελοι συγχορεύουν μυστικῶς, προσκυνοῦν ἀπὸ κοινοῦ τὴν κοινήν των Κυρίαν καὶ Δέσποιναν, καὶ λιτανεύοντες «τὸ θεοδόχον καὶ ἀκραιφνέστατον σῶμα προπέμπουσιν» εἰς τὸν ξενοδόχον τάφον, γεμᾶτοι ἀπὸ δέος! Ἐδῶ εἰδικῶς εἰς τὸν ἁγιοτόκον καὶ ἁγιοτρόφον Πόντον, εἰς τὴν σημερινὴν Θεομητορικὴν λιτανείαν, «κ' ἡ Σουμελᾶ κι ὁ Βαζελώντς κι ὁ Περιστερεώτας, πάγνε ἰμπροστὰ καὶ εὐλογοῦν, πάγν' ἀπὸ πίσ' καὶ κλαῖγνε»! Φωναὶ ἱεραὶ ὕμνων ἐξοδίων καὶ λυρικῶν τεχνουργημάτων τῆς πίστεως ἀπευθύνονται ἀπὸ χείλη κεκαθαρμένα καὶ ἁγιασμένα πρὸς τὴν πανύμνητον Παντάνασσαν! Ρητόρων θεολόγων στόματα ρητορεύουν θεομητροπρεπῆ ἐγκώμια. Ὄμματα εὐσεβῆ ἀτενίζουν μὲ θάμβος ἐπάνω εἰς τὸν νεκρικὸν κράββατον τὴν εὐρυχωροτέραν τῶν οὐρανῶν. Γόνατα εὐλαβείας κάμπτονται προσκυνητικῶς ἐνώπιον τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ, ποὺ κρατεῖ διαχρονικῶς ὀρθὴν καὶ ζῶσαν τὴν ψυχὴν τοῦ εὐσεβοῦς Γένους τῶν Ὀρθοδόξων. Ἄνθη ἀμώμου εὐσεβείας κατατίθενται ἐνώπιον τῆς ζωαρχικῆς σοροῦ τῆς Κεχαριτωμένης. Λαμπάδες ὀρθοδόξου φρονήματος ἀνάπτονται φαιδραὶ ἐμπρὸς εἰς τὴν σεβασμίαν εἰκόνα

τῆς ἀθανάτου Κοιμήσεως. Θυμιάματα ἀφοσιώσεως καὶ μύρα ἐλπίδος ἀκαταισχύντου εὐωδιάζουν εἰς τὴν νεκροπομπὴν τῆς Θεόπαιδος. Δάκρυα διφυῆ, χαρᾶς καὶ λύπης ἐξ ἴσου, θερμὰ καὶ καρδιοστάλακτα, καταχέονται εἰς τοὺς ἀχράντους πόδας τῆς Μητέρας τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἰδική μας Μητέρα. Καὶ δὴ δισσῶς, Μητέρα ἡμῶν καὶ τοῦ Γένους μας, σύμφωνα μὲ τὸν πονεμένον ποιητήν, ὁ ὁποῖος Τὴν θέλει: «Μάννα τοῦ Πλάστη μιὰ φορά, καὶ δυὸ φορὲς δική μου. Γιατὶ ἔχεις δυὸ φορὲς παιδὶ ἐκεῖνον ὁποὺ κλαίει»! Καὶ ἡ Ρωμηοσύνη ἔχει πολὺ κλαύσει εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχῃ πολλοὺς λόγους νὰ κλαίῃ!... Μυστικοὶ ψιθυρισμοὶ αἰτημάτων πολλῶν ἀπευθύνονται ἀπὸ κατανενυγμένας καρδίας πρὸς τὴν Μεσίτριάν μας πρὸς τὸν Θεόν, μὲ ἀσφαλῆ τὴν ἐλπίδα τῆς φιλοστόργου ἀπὸ μέρους Της ἀνταποκρίσεως. Παντοῦ «ἦχος καθαρὸς ἑορταζόντων» θεοφρόνων, ποὺ συναντῶνται σήμερον μὲ τὸ Μυστήριον τῆς πολυυμνήτου Θεοτόκου, ἡ ὁποία καὶ καθ' ἑαυτὴν συνιστᾶ οὐσιαστικῶς μίαν τρανωτάτην φανέρωσιν τοῦ μεγάλου Μυστηρίου τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ τοῦ εἰς αὐτὴν ἀνταποκρινομένου ἀνθρώπου διὰ τὸν Θεόν.

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ!

Τὸ μυστήριον τοῦτο προσκυνοῦντες μὲ πίστιν καὶ εὐλάβειαν σήμερον, ἄς χαροῦμε πνευματικῶς τὴν μεγάλην ἑορτήν μας. Ἂς ἀφήσουμε τὴν καρδιά μας νὰ ἀγρυπνήσῃ δίπλα εἰς τὴν ζωοπάροχον νεκρικὴν κλίνην τῆς Παναγίας καὶ νὰ καταφιλήσῃ τοὺς ἀχράντους πόδας Της μὲ ἄπειρον εὐγνωμοσύνην καὶ λατρευτικὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν, ψάλλουσα: «Χαῖρε ἡ μεταστᾶσα πρὸς τὰ ἄνω βασίλεια!... Κεχαριτωμένη, χαῖρε, μετὰ Σοῦ ὁ Κύριος, ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ διὰ Σοῦ τὸ μέγα ἔλεος»! Ἂς Τὴν παρακαλέσωμεν δι' ὅ,τι ὁ καθένας νομίζει καλλίτερον καὶ χρησιμώτερον καὶ πρὸς ψυχικήν του σωτηρίαν λυσιτελέστερον. Ἂς Τῆς ζητήσωμεν νὰ σκέπῃ πάντοτε κραταιῶς τὴν σεβασμίαν Μητέρα μας, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὰ ἀνὰ τὸν κόσμον πολυάριθμα τέκνα Της· τὴν πλησιόχωρον ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Γεωργίας ἀντιπροσωπεία τῆς ὁποίας εὑρίσκεται σήμερα μαζί μας ὑπὸ τὸν Ἱερώτατον Μητροπολίτην κ. Πέτρον· ὅλον τὸ εὐσεβὲς Γένος ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων καὶ κάθε ἄνθρωπον καλῆς προαιρέσεως καὶ θελήσεως. Ἂς Τῆς ζητήσωμεν νὰ γίνεται

καθημερινῶς, ὅπως Ἐκείνη ξέρει, γέφυρα συνεννοήσεως, καταλλαγῆς, φιλίας καὶ δημιουργικῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν θρησκειῶν καὶ τῶν πολιτισμῶν καὶ τῶν λαῶν, καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ Αἰγαίου, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀνέκαθεν ἡ Μεγαλόχαρη Σουμελιώτισσα ἐχάριζε τὴν παρηγορίαν τῶν θαυμάτων Της καὶ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς καὶ εἰς τοὺς Μουσουλμάνους ποὺ Τὴν ἐπεκαλοῦντο.

Θερμὴν εὐχαριστίαν καταλήγοντες ἀπευθύνομεν πρὸς τὰς ἐντίμους τουρκικὰς ἀρχάς, τόσον τὰς ἐν Ἀγκύρᾳ κυβερνητικὰς ὅσον καὶ τὰς ἐπιτοπίους, διὰ τὴν προφρόνως καὶ πάλιν παρασχεθεῖσαν ἄδειαν διὰ νὰ λειτουργήσωμεν τὸ Μοναστήρι μας καὶ δι' ὅλας τὰς διευκολύνσεις καὶ τὴν εὐγένειάν των. Ἡ ἄδεια αὐτὴ εἶναι «ἀναγνώρισις τοῦ δικαιώματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ κανόνα διεθνοῦς Δικαίου, ἀνεγνωρισμένον ἀπὸ ὅλα τὰ πολιτισμένα κράτη τοῦ κόσμου».

Ὁλοκάρδιον εὐλογίαν Πατριαρχικὴν καὶ εὐχὴν Πατρικὴν ἀπευθύνομεν πρὸς ὅλους τοὺς εὐσεβεῖς συμπανηγυριστάς, τοὺς ἀπὸ διαφόρων χωρῶν συνελθόντας, καὶ πρὸς κάθε Πόντιον ὅπου γῆς καὶ ἂν ζῇ καὶ κινεῖται!

Καὶ εἶσθε πολλοί, ἀγαπητοὶ Πόντιοι, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὶς παρευξείνιες χῶρες καὶ εἰς τὴν διασποράν. Καὶ εἶσθε ὅλοι προκομμένοι, γιατὶ γνωρίζετε «τὶ θὰ πεῖ προκοπή, τὶ θὰ πεῖ τιμή, τὶ θὰ πεῖ ἀρχοντιά, τὶ θὰ πεῖ πίστη καὶ ἀγώνας», ὅπως θὰ ἔλεγεν ὁ Σεφέρης ὁ Μικρασιάτης. Καὶ ὅλους σᾶς διακρίνει ἡ παραδειγματικὴ ποντιακὴ εὐσέβεια, ὅσα χρόνια κι' ἂν ἔχουν περάσει ἀπὸ τὸν ξερριζωμὸν τῶν πατέρων σας ἀπὸ αὐτὰ ἐδῶ τὰ ἁγιασμένα χώματα μὲ τὰ πανύψηλα βουνὰ καὶ τὰ ἱστορικὰ μοναστήρια, τὰ γραφικὰ χωριά, τὰ λυγερόκορμα δένδρα, τοὺς γκρεμούς, τὶς ρεματιές, τὴν ὀργιώδη βλάστησι, τὰ ραχία καὶ τὰ παρχάρια, αὐτὴν τὴν γῆν ποὺ τὴν ἐχαρακτήριζεν ἡ γνησία Ὀρθόδοξος παράδοσις τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ποὺ ἀνέδειξε προσφάτως δύο νέους Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸν Ἅγιον Γεώργιον τὸν Καρσλίδην καὶ τὴν Ὁσίαν Σοφίαν Χοτοκουρίδου, τὴν διὰ Χριστὸν σαλήν. Εἴχαμε τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν τιμὴν νὰ προστῶμεν τῶν ἑορτασμῶν τῆς ἁγιοκατατάξεώς των εἰς τὴν Δράμαν καὶ εἰς τὴν Καστοριάν, ἀντιστοίχως, καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν χαρὰν καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν ἐκεῖ Ποντίων ἀδελφῶν μας ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν κατοίκων τῶν δύο πόλεων καὶ τῆς Μακεδονίας ὁλοκλήρου.

Εὐχαριστοῦμεν, λοιπόν, τὸν Πόντον ποὺ ἐμπλούτισε τὸ ἁγιολόγιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ μᾶς προσέφερε δύο νέους μεσίτας καὶ πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Θεόν.

Εἴθε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων μας νὰ μᾶς ἀξιώσῃ καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἑορτάσωμεν τὴν Κοίμησιν τῆς Παναγίας μας εἰς αὐτὸ τὸ προπύργιον τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους, τὴν ἱστορικὴν Ἱερὰν Μονὴν Σουμελᾶ. Ἀμήν.